



**150**

JOHANNES V. JENSEN

**1873-2023**



## Johannes V. Jensen, 150 år

Johannes V. Jensen (1873-1950) var en af det 20. århundredes mest indflydelsesrige danske kulturpersoner. Forfatter til litterære klassikere som *Himmerlandshistorier*, *Den Lange Rejse* og *Kongens Fald*, Nobelprisvinder og ophavsmand til utallige kronikker, artikler, fagbøger, digte, rejsebeskrivelser osv.

Med et enestående digterisk talent, intellektuel nysgerrighed og ofte markante synspunkter var Johannes V. Jensen i næsten en menneskealder med til at sætte dagsordenen i dansk kultur- og samfundsliv. Hans forfatterskab indbragte ham Nobelprisen i litteratur i 1944 og dermed international anerkendelse som én af sin tids allerstørste forfattere.

I 2023 markeres 150-året for Johannes V. Jensens fødsel. Med en række arrangementer og udstillinger ønsker Johannes V. Jensen & Thit Jensen Museet at sætte fokus på et forfatterskab og en skribentvirksomhed, der har sat sig varige spor langt ind i vores egen nutid.



Som Dreng skar jeg Skibe  
og skød med Bue.  
Jeg lærte mig selv at svømme  
og var en Langvejsløber.  
Jeg har løbet paa Skøjter,  
og staaet på Ski.  
Som Skytte holdt jeg mig  
til Midten af Skiven.

Fugl flyver hurtigt,  
men jeg hentede den ned;  
Knald og Fald for Haren  
naar jeg slængte Haglene.  
Vandringer, i Tavshed,  
ud af Tiden:  
Jægeralderen  
to Gange oplevet.

Rigelig fik jeg rørt mig  
som Infanterist.  
Aldrig tog du mig, Sjælland,  
intimere til dig  
end naar jeg nappede  
en Blund paa Tornysteret  
strakt paa Ryggen i Roerne,  
i Regnvej.

# Johannes V. Jensen, 150 år

**Fødselsdagsfejring, 20. og 21. januar**

Byens nobelprisvinder fejres 20. januar med kaffe & kagebord i Farsø Rådhuscenter (kl. 11.00). Efterfølgende er der reception på museet (kl. 15.00). Prof. emeritus Johs. Nørregaard Frandsen, SDU, taler om "Den store Jensens" betydning for dansk litteratur. Underholdning ved Kulturskolens Folkemusik Orkester. 21. januar er der igen kaffe & kagebord i Farsø Rådhuscenter (kl. 11.00). Fødselsdagstalen holdes af borgmester Per Bach Laursen, musik v. Kulturskolens Folkemusik Orkester.

## Stemmer fra udkanten

**Højskoledag, 4. februar kl. 10.00-16.00**

Oplæg fra prof. i sociologi ved AAU Anja Jørgensen om udkantsbegrebet i historisk-sociologisk perspektiv. Peder Frederik Jensen, forfatter til bla. "Det Danmark du kender", fortæller om det at skrive om et land i forandring. Endelig vil litteraturhistorikerne Per Dahl og Aage Jørgensen belyse Johs. V. Jensens Himmerlandshistorier fra et udkantsperspektiv. Tilmelding nødvendig.

## Johannes V. og Farsø, 1873-1950

**Lokalhistorisk udstilling, 11. marts kl. 15.00**

Med et righoldigt billed- og arkivmateriale kastes der lys over Johannes V. Jensens fødeby Farsø, som under navnet Graabølle og Kjeldby er kulissen for mange af forfatterens Himmerlandshistorier. Åbnings- tale ved museumsdirektør Broder Berg, Vesthimmerlands Museum. Arrangeret i samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv for Farsø og Omegn.



Jeg har sparket til Bolden,  
og bokset.  
Jeg roede.  
Jeg har redet.  
Hvor saa Aarstiderne  
mig ikke paa Cykle?  
Jeg har kørt Motor  
og klatret i Bjerge.

Daarernes Himmerig,  
Dans, elskede jeg,  
saavel vore Fædres  
fejende Rotations-Valse  
som senere Tiders  
abstrakte Onestep.  
Yndigt var det at arbejde  
med en Pige i Armene.

Jeg var af Naturen  
tegnet til Læge,  
men lod mig friste  
undervejs af Forstudier,  
tabte mig lidt  
som Botaniker,  
Zoolog var jeg gerne  
bleven for Livet ...



## Johs. V. og spillemandsmusikken

Spillemandskoncert, 22. marts 19.00-21.00

Spillemandsmusik spiller en fremtrædende rolle i mange af Johannes V. Jensens Himmerlandshistorier. På denne hyggelige koncertaften vil Rebild Spillemandene underholde med himmerlandske melodier, ikke mindst hentet fra fortællingen om den store bryllupsfest i Himmerlandshistorien "Jørgine".

## Forfatteren med de mange masker

Udstillingsåbning, 1. april kl. 14.00-16.00

Med portrætter udført af samtidens kunstnere - heriblandt Valdemar Andersen, Ludvig Find, Fritz Syberg, Peter Hansen og Herman Vedel - tegnes der et mangefacetteret billede af forfatterens modsætningsfyldte personlighed. Åbningstalen holdes af lektor emeritus v. Aarhus Universitet Steen Klitgård Povlsen, som belyser udstillingens portrætter i krydsfeltet mellem maleri, biografi og forfatterskab.

## Et portræt bliver til

Artist Talk, 13. maj kl. 14.00-16.00

Hans Pauli Olsen, billedhugger og skulptør, som har udført en lang række portrætbuster, heriblandt en af Johannes V. Jensen, vil i en "artist talk" med Steen Klitgård Povlsen føre os ind i kunstnerens værksted og fortælle om processen bag skabelsen af en portrætbuste.



Hvis ikke Antropologi,  
Etnografi, Arkæologi  
og Geologi, samt Kunsthistorie,  
havde krævet min Opmærksomhed.  
Racekundskab  
rustede jeg mig til paa Rejser.  
Som Historiker  
var man jo gerne bleven stikkende ...

Med mindre  
man var bleven Maler,  
eller havde brudt sig en Bane  
som Billedhugger.  
Et Liv mere -  
og jeg skulle have modelleret  
fem Verdensdeles  
farvede Befolkning.

I mig gik tabt  
en Tømrer.  
Jeg har snedkret,  
og smeddet.  
Ikke den Skov i Verden  
hvor jeg ikke skar mig en Stok.  
Ar efter Haandværk  
har jeg paa Hænderne.

## Litteratur-vandring

Litteratur på De Himmerlandske Heder, 1. juni, kl. 09.00-12.00

Vandretur på De Himmerlandske Heder med oplæsning fra Johannes V. Jensens og Thit Jensens fortællinger. Undervejs tales der om, hvad vi hører og ser omkring os. Arrangeret i samarbejde med Vesthimmerlands Biblioteker & Det Gode Seniorliv.

## Et "omvandrende stivkrampefantom"

Foredrag, 3. juni, kl. 14.00-16.00

Louise C. Larsen, kunsthistoriker og forfatter til bogen "Tegner af Tiden" om Valdemar Andersen, fortæller historien bag kunstnerens ikoniske portræt af Johannes V. Jensen og kaster nyt lys over portrætgenren - Vinderen af den lokale portrætkonkurrence, "Sæt farver på Johannes V. Jensen", udpeges samme dag af en kunstfaglig jury.

## Solhvervs-fortælling

Midsommerfejring, 21. juni kl. 21.00-22.00

Sommersolhvervsfejring ved mindestenen for Johannes V. Jensen på højdedraget syd for Farsø. Johannes Thomsen fra Viborg Fortællekreds fremfører Himmerlandshistorien "Syvsoverne" i den mundtlige fortæller-stil. Derforuden fællessang og hyggeligt samvær.



Vaaben og Værktøj -  
jeg valgte Værktøjet.  
Jeg har skønnet på Skomageren,  
Skibsbyggeren,  
jeg faldt til hos Bødkeren,  
og hvor der byggedes,  
jeg ønskede mig i Overalls  
paa Alverdens Arbejdspladser.

En cyklende Arbejder  
med en Sav i Armen,  
hvilken talende Tegning  
om System i Tilværelsen!  
Oljede Maskinarbejdere,  
det prøvede Øje,  
Mureren, i en Duft af Mørtel,  
misundte jeg.

Faa Fagfolk med hvem  
jeg ikke kunne føre en Samtale.  
Dog holdt jeg min Mund  
mellem Matematikere.  
Og Indsigt i Finansvæsen  
var mig nægtet.  
For Talstørrelser, som for Ejendom,  
havde jeg ingen Instinkter.





Verdens Lys  
faldt det i min Lod at opleve,  
fra Mangroven i Troperne  
til Manhattan,  
fra Ungersvendens  
fritlevende Sværmetilværelse  
til fuldbyrdet Livs  
faste Korralring.

Jeg efterlod mine Spor  
i Spanien,  
jeg saa Amerika,  
Asien, Afrika.  
Jeg var en Løsgænger  
paa Malakka  
og blev Kender  
af et nu forsvundet Kina.

Men Australien  
saa jeg aldrig med Øjne,  
Sydamerika  
savnede jeg at se,  
Cordillererne,  
Kondorens Hjem  
og mine Ønskers Maal  
Ildlandet.

## Med Johannes V. til Hot Sommer

**Classic Night i Farsø, 31. juli kl. 19.00**

Titlen på aftenens Hot Sommer-arrangement er "Classic Night" med et stort veteranmotorcykel-træf. Peter Q. Rannes, leder af forfatter- og oversættercentret på Hald Hovedgaard, fortæller om Johs. V. som motorcyklist og hans uovertrufne beskrivelser af at køre på motorcykel.

## Koncert til Johannes V. Jensen

**Koncert, 12. august kl. 14.00-16.00**

Koncert med de kendte og prisbelønnede jazzmusikere saxofonist Hans Ulrik Jensen og pianist Jacob Christoffersen. Hans Ulrik er Johannes V. Jensens yngste barnebarn, så kunsten udfolder sig på tværs af både genrer og generationer, når duoen bl.a. sætter Johannes V. Jensens mest kendte sange i musik.

## Lyrikerens Johannes V. Jensen

**Højskoledag, 16. september kl. 10.00-16.00**

Litteraturhistoriker og sognepræst Anders Thyrring Andersen, underviser på forfatterskolen Mikkjel Thykier og en yngre dansk lyriker kaster lys på håndværket og indholdet i Johannes V. Jensens store lyriske forfatterskab. Hvordan udmærker det sig, og hvordan står det i forhold til nutidens lyrik? Tilmelding nødvendig.



Jeg saa Sumbing,  
Sindoro og Merapi.  
Men Popocatepetl  
og Orizaba,  
Chimborazo  
og Mount Erebus,  
Gaurisankar,  
undtes det mig ikke at se.

Et Steds i Sydhavet  
staar der et Skær,  
betraadt ene  
af Albatrosser,  
ombrust af Briser,  
med Brænding ved Foden,  
et Orgel i Søen –  
aldrig saa jeg det.

Til Flyverens Sensationer  
kom jeg et Slægtled for sent.  
At træde Luften!  
Fortrolig med Ovensynet!  
At være hængt op, syngende,  
som Insektet,  
midt imellem et Under  
og Intetheden!



## Journalisten Johannes V. Jensen

**Foredrag, 7. oktober kl. 14.00-16.00**

Journalistisk virksomhed var en væsentlig del af Johannes V. Jensens virke som skribent. Det var - som han selv sagde - "omtrent den eneste håndtering, der sømmer sig for en mand". Litteraturhistoriker Lars Handesten vil i sit foredrag fortælle om Johannes V. Jensens fascination af den nye tabloidpresse og hans journalistiske virksomhed.

## På jagt efter Amerikas sjæl

**Foredrag, 28. oktober kl. 14.00-16.00**

Johannes V. Jensen besøgte i perioden 1896-1939 Amerika seks gange og skrev begejstret om fremskridt og livsduelighed i "Den Nye Verden". I sin seneste bog "På jagt efter Amerikas sjæl" har David Trads rejst i Johannes V. Jensens spor og kaster et nutidigt blik på Jensens optimistiske portræt af "Fristaterne".

## Den lille Nobelpris

**Prisoverrækkelse, 11. november kl. 14.00-16.00**

Traditionen tro uddeler Johannes V. Jensen & Thit Jensen Museet Museet sin egen nobelpris til vinderen af museets skrivekonkurrence for unge under 18 år. Uddelingen markeres med en festlig eftermiddag på museet. En aktuell yngre forfatter holder dagens festtale.



Gerne klamrer  
man sig til Kloden,  
fuld er den  
af megen Fagerhed.  
Hvor almindelig Rigdommen,  
hvor hyppig Miraklet,  
lifligt og kvægende:  
jeg mener Kvinden!

Hvad er saa blændende  
som blonde Kvinder!  
Ogsaa de ravnsorte  
fandt jeg henrivende.  
Mægtigt fængslede  
mig Malajinden.  
Min halve Sjæl  
hørte hjemme ved Jangtse.

Hvem nærede ikke som Yngling  
et enormt Ønske  
om kort og godt ved gunstig  
Lejlighed at gifte sig  
uden undtagelse  
med hvert eneste  
farvede eller ufarvede  
Fruentimmer paa Jorden?



# Kongens fald

Marathon-oplæsning, 18. & 19. november kl. 11.00-16.00

Oplæsning af Kongens Fald fra ende til anden. Kom og vær med til hyggeligt samvær på museet og lyt så længe du lyster. Kongens Fald og historien om Mikkel Thøgersen er blevet kaldt det 20. århundredes bedste danske roman. Der er kaffe på kanden og masser af småkager i kagedåsen.

# Vintersolhverv

Årsafslutning med sang og fortælling, 22. december kl. 15.00-17.00

Med sang og fortælling på årets korteste dag sætter museet i Farsø punktum for 150-året for Johannes V. Jensens fødsel.

*Under forberedelse...*

# Johs. V. på De Himmerlandske Heder

Primo september

Som en del af Danmarks Digteruter og som en sløjfe på Hærvejen er den nye Johs. V. Jensen rute på De Himmerlandske Heder et tilbud om at opleve sammenhængen mellem natur, litteratur og kulturhistorie.



Et andet Ønske  
som ikke kunde opfyldes  
var, om blot for faa Øjeblikke,  
selv at være et Fruentimmer.  
Hvem der var vakker!  
Og i Vinden mellem Mandkønnet  
og blev krøllet uigenkendeligt  
af et Karlfolk!

Det man savner  
søger man,  
Platons Tanke,  
sin tabte Halvdel.  
Hvor i Verden,  
hvorhen man vinkedes,  
syntes man ikke man skimtede  
sin Skæbne?

Men hvem bedaarede  
som danske Kvinder?  
Hvem var kønnere,  
mere kunstløse?  
Stille Vidundere,  
dem er da viet  
disse Strofer,  
Døtre af Danmark!

*Som Dreng skar jeg Skibe  
Johannes V. Jensen, 1931*

**Fødselsdagsårets aktiviteter realiseres på udgivelsestidspunktet med støtte fra:**

**Vesthimmerlands Kommune**

**Nordea Fonden**

**Lemvigh-Müller Fonden**

**Aage og Johanne Louis-Hansens Fond**

**Fonden for Sparekassen Farsø**

**Politiken Fonden**

**Knud Højgaards Fond**

**Sparekassen Danmark, Fonden Himmerland**

**Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond**

**Region Nordjyllands lille Kulturpulje**

**Spar Nord Fonden**

**Lions Club Farsø**

**Statens Kunstfond**







150  
Johannes V. Jensen 1868-1937